

УДК 619:616.31-07/-08:577.122:636.592

Вишневський С. Г., асистент¹ (esculat@bigmir.net)

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

ДІАГНОСТИКА СЕЧОКИСЛОГО ДІАТЕЗУ В ІНДИЧАТ І ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕПАРАТУ ІНДИКАМІН ПРИ ЦЬЙ ПАТОЛОГІЇ

Дослідження показників білкового обміну в організмі індичат дозволяє діагностувати сечокислий діатез на ранніх стадіях його розвитку. Визначення активності аланін- та аспаратамінотрансфераз дає можливість діагностувати морфо-функціональні зміни у печінці при цьому захворюванні. Застосування препарату Індикамін при сечокислому діатезі у індичат виявилось більш ефективним, порівняно з Аллопуринолом.

Ключові слова: діагностика, диференційна діагностика, лікування, сечокислий діатез, індичата, активність ферментів, плазма крові.

Індичата є більш вибагливими до умов годівлі та утримання, порівняно з курчатами-бройлерами, що перш за все, пов'язано, з фізіологічними особливостями їх організму та більш тривалим періодом вирощування. Забій індиків проводять у 6-7 місячному віці при масі тіла 8-10 кг, тоді як забій курчат-бройлерів – у 2-3-х місячному віці, коли маса їх тіла становить 2-3 кг. Тому порушення умов годівлі та утримання індиків за промислових технологій вирощування частіше призводить до порушень обмінних процесів в організмі, порівняно із курчатами-бройлерами [1].

Найбільш поширеним захворюванням, що реєструється в індиків при екстенсивній технології вирощування, є сечокислий діатез. Це захворювання характеризується підвищеним рівнем у крові індиків сечової кислоти (гіперурикемія), відкладанням сечокислих солей на серозних оболонках внутрішніх органів (вісцеральна подагра), в суглобах і сухожилках (суглобова подагра) [2].

Основними причинами появи та розвитку сечокислого діатезу в індиків є незбалансованість раціону за поживними речовинами, згодовування недоброякісних кормів із низьким вмістом макро- та мікроелементів, вітамінів і амінокислот, а також недостатність моціону та інсоляції [3, 4].

Мета роботи провести діагностику сечокислого діатезу в індичат та дослідити терапевтичну ефективність створеного нами нового пребіотичного препарату Індикамін при цій патології.

Матеріали та методи досліджень. Дослідження проводили на базі ПП «Gander» Барішівського району Київської області, яке спеціалізується на

---

¹ Науковий керівник – академік НААН України, д.біол.н., проф.. М.І. Цвіліховський Вишневський С. Г., 2010

виращуванні індиків кросу Б'юті-8 і є благополучним щодо інфекційних та інвазійних захворювань.

Для проведення досліджень нами було сформовано три групи індичат 2-ох місячного віку, по 10 голів у кожній.

Контрольна група (контроль) – клінічно здорові індичата, яких утримували за прийнятою в господарстві схемою.

Перша дослідна група (дослід 1) – хворі на сечокислий діатез індичата, для лікування яких використовували препарат Аллопуринол в дозі 10 мг на 1 кг маси тіла разом з кормом, впродовж місяця.

Друга дослідна група (дослід 2) – хворі на сечокислий діатез індичата, для лікування яких застосовували препарат Індікамін в дозі 2 г на 1 кг корму, впродовж місяця.

Препарат Індікамін представляє собою суміш біогенних сполук мікро- та макроелементів (кальцію лактат, кобальту лактат, цинку лактат, купруму лактат, мангану лактат, магнію лактат, феруму лактат, йоду крохмального, калію фосфорнокислого, дегідрат натрієвої солі молібденової кислоти, триетаноламінної солі селенової кислоти), пребіотика (триман-п) та адсорбента (вермикуліт). Фармакологічна дія препарату спрямована на нормалізацію кислотно-лужної рівноваги, водно-електролітного та енергетичного обмінів, метаболізму білків і ліпідів, активацію окисно-відновних процесів, активності ферментів травного каналу, стимуляцію кровотворення і захисних сил організму птиці. Шляхом нормалізації метаболічних процесів у тканинах, відновлення структурно-функціонального стану нирок та печінки препарат Індікамін активує проміжний метаболізм сечової кислоти в організмі індиків.

Кров для досліджень відбирали у індичат з підкрильцевої вени в кількості 5,0 мл. В якості антикоагуляту використовували гепарин (5000 МО) з розрахунку 0,2 мл гепарину на 5 мл крові. Дослідження біохімічних показників плазми крові проводились загальноприйнятими методами та методиками. Результати досліджень оброблені статистично з використанням програми Statistica 6.0.

Результати досліджень. При клінічному дослідженні у хворих на сечокислий діатез індичат порівняно з контролем відмічали зниження апетиту, пригнічення загального стану та виснаження організму внаслідок розладів травлення, що характеризувались наявністю проносу. Температура, пульс і дихання в індичат всіх дослідних груп були в межах нормативних показників. Видимі слизові оболонки анемічні, гребінець та борідки слабо кровонаповненні, синюшні. У хворих індичат відмічалось нерівномірне оперення тіла, пір'я було тьмяним і ламким. Кал рідкої консистенції, з домішками крові та сечокислих солей у вигляді нашарувань білого кольору.

При проведенні біохімічних досліджень у плазмі крові індичат першої та другої дослідних груп, порівняно з контролем, встановлено вірогідне підвищення вмісту загального білка в 1,22 та 1,19 раза, відповідно. Підвищення в плазмі крові вмісту загального білка (гіперпротеїнемія) може свідчити про дегідратацію організму індичат в результаті частих проносів, які

спостерігаються при сечокислому діатезі, а також про порушення морфо-функціонального стану печінки, нирок та інших органів (табл. 1).

Таблиця 1.

Біохімічні показники плазми крові індичат на початку дослідів, $M \pm m$, $n=10$

Показники	Контроль	Дослід 1, Аллопуринол	Дослід 2, Індікамін
Загальний білок, г/л	42,53±1,26	51,86±1,38*	50,72±1,40*
АсАТ, ммоль/год/л	1,07±0,17	1,88±0,02*	1,74±0,05*
АлАТ, ммоль/год/л	0,31±0,02	0,46±0,05*	0,52±0,01*
Сечова кислота, ммоль/л	0,26±0,01	0,42±0,02*	0,41±0,02*

Примітки: * $p \leq 0,05$ порівняно з контролем

Про порушення морфо-функціонального стану печінки в індичат за сечокислому діатезу, свідчать також дані щодо активності аланін- та аспаргатамінотрансферази.

Так, у плазмі крові хворих на сечокислий діатез індичат першої і другої дослідних груп, порівняно з контролем, активність АсАТ була вищою в 1,76 та 1,63 рази ($p \leq 0,05$), а активність АлАТ – в 1,48 та 1,58 рази ($p \leq 0,05$), відповідно. Одержані нами дані вказують на порушення структурної цілісності гепатоцитів у індичат при сечокислому діатезі, що може бути наслідком гострого чи хронічного гепатиту або білкової дистрофії печінки. Висока активність АсАТ може також свідчити про порушення структурної цілісності клітин серця, м'язів, мозку і нирок [5].

Уміст сечової кислоти в плазмі крові індичат першої і другої дослідних груп порівняно з контролем був вірогідно вищим в 1,62 та 1,58 рази ($p \leq 0,05$), відповідно. Високий вміст сечової кислоти в плазмі крові (*гіперурикемія*) спостерігається при підвищеному її синтезі з нуклеїнових кислот, що має місце при надмірному згодовуванні птиці кормів тваринного походження та обмеженому згодовуванні їй зелених кормів, а також при затрудненому виведенні сечової кислоти з організму (вторинна гіперурикемія), внаслідок пошкодження нирок (нефрит, нефроз), в результаті чого в органах і тканинах накопичуються сечокислі солі [6, 7].

Через 30 діб від початку дослідів симптоми сечокислому діатезу зникли в індичат обох дослідних груп. Температура, пульс і дихання були в межах нормативних значень, характерних для даного виду птиці. При цьому, в індичат другої дослідної групи, яким застосовували препарат Індікамін покращення загального стану було більш вираженим, у порівнянні з індичатами першої дослідної групи, яким застосовували препарат Аллопуринол, вони були більш жвавіми, краще реагували на зовнішні подразники, краще поїдали корм та набирали масу тіла.

Вміст загального білка в плазмі крові індичат першої і другої дослідних груп порівняно з контролем вірогідно не відрізнявся, що вказує на нормалізацію білкового обміну в організмі хворих на сечокислий діатез індичат. При цьому, вміст сечової кислоти в плазмі крові індичат другої дослідної групи був в 1,17

раза вірогідно нижчим, порівняно із цим показником у індичат першої дослідної групи і не відрізнявся від цього показника порівняно з контролем (табл.2).

Таблиця 2.

Біохімічні показники плазми крові індичат в кінці досліді, $M \pm m$, n=10

Показники	Контроль	Дослід 1, Аллопуринол	Дослід 2, Індикамін
Загальний білок, г/л	43,08±1,43	48,64±1,36**	47,16±1,32*
АсАТ, ммоль/год/л	1,09±0,04	1,69±0,02*	1,35±0,06
АлАТ, ммоль/год/л	0,37±0,1	0,43±0,02	0,41±0,10
Сечова кислота, ммоль/л	0,33±0,02	0,42±0,02*	0,36±0,01

Примітки: * $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$ порівняно з контролем

Про відновлення морфо-функціонального стану печінки у хворих на сечокислий діатез індичат другої дослідної групи свідчить зниження активності АсАТ і АлАТ в плазмі крові, яка не мала вірогідної різниці у порівнянні з індичатами контрольної групи. В той же час, активність АсАТ в плазмі крові індичат першої дослідної групи, яким застосовували Аллопуринол, була в 1,55 раза вірогідно вищою порівняно з контролем, що свідчить про неповне відновлення в них морфо-функціонального стану печінки.

Висновки:

1. Дослідження показників білкового обміну в плазмі крові індичат дозволяють діагностувати сечокислий діатез на ранніх стадіях його розвитку.
2. Визначення активності аланін- і аспартатамінотрансферази вказує на морфо-функціональні зміни в клітинах печінки у хворих на сечокислий діатез індичат.
3. Застосування препарату Індикамін впродовж місяця у дозі 2 г/кг корму з метою лікування сечокиислого діатезу в індичат, виявилось більш ефективним порівняно із застосуванням їм препарату Аллопуринол.

Література

1. Байбиков Ю., Муравьёв А., Полюнов В. Аллопуринол предупреждает и лечит подагру // Птицеводство.– 2001. – №5. – С. 29–31.
2. Barlington L.G. Hyperurikaemie und hyperurikurie: Ihre Bedeutung für das Harnsteinleiden // Allgemeinmed. – 1982. – Vol. 52. – P. 190–192.
3. Булгаков В. Все о птицеводстве. – Донецк: В 84 ПКФ "БАО", 2000. – 384 с.
4. Iwamoto T., Yoshiura M., Jriuata K. Urinary uric acid determination by rewerset-phase high-perfomance liguia chromatography with xantine // J. Biolog. Chem. – 1993. – Vol. 26, №1. – P. 44–51.
5. Ruilope E. M., Garcia-Puig J. Hyperuricemia and Renal Function//Current Hypertension Reports. – 2001. – Vol. 3.– P. 197-202.
6. Клиническое руководство по лабораторным тестам // Перевод. с англ. под ред. В.В. Меньшикова; М.: Юнимед-пресс, – 2003. – 960 с.

7. Камышников В.С. Справочник по клинико-биохимическим исследованиям и лабораторной диагностике.– М.: МЕДпресс-информ, – 2004.– 912 с.

Summary

Vishnevsky S.G.

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv
DIAGNOSTICS OF URINE ACID DIATHESIS IN THE TURKEY-COCKS
AND EFFECTIVE USE OF INDIKAMIN AT THIS PATHOLOGY

Determination of indexes of proteometabolism in the turkey-cock's organism allows diagnosing of urine acid diathesis at the early stages of development. Researching of the enzyme's activity of alanine- and aspartate-aminotransferase allows diagnosing morphological and functional changes in the liver. Indikamin proved more effective than the Allopurinolom.

Key words: *diagnosis, differential diagnosis, treatment, urine acid diathesis, turkey, activity of enzymes, plasma of blood.*

Стаття надійшла до редакції 15.09.2010